

Abonnement pour un an

350 Piastres

Edition spéciale. 500 ptrs.

Adresse :

« Idjtihad » Constantinople

Téléph. St. 865

XXIII ème ANNÉE

1 Août 1928 No. 257

آبونمانه: سنلکی [24 نسخه]

تورکیا ایچون 2 ییچی، خارج ایچون

3 ییچی، اعلا کاغذلیسی 5 لیرادر.

اداره خانه سی :

جفال اوغلنده « اجتهاد نهوی »

تلفون : استانبول 865

یکرمی اوچنچی سنه

نومرو 257 - 1 آغستوس 1928

اجتهاد

علمی، ادبی، اقتصادی، صناعی، صمی مجموعہ

رحمت - دماغری اروا واقفا مسئلہ سی

فخر کائنات و حبیب اکرم کوز بیکری حسن زہراہلہ و حسین، صبی چوقوقلریلہ کربلا صحرا سندنہ اک ظالمانہ، اک وحشیانہ بروضعیتہ اولدورولورکن بو غضب الہی نک یاخودبو مرحمت سبحانی نک ترہدہ قالدیغنی ونہدن او یوموش اولدیغنی بر لحظہ جک محاکمہ ایتزلر . سوزک دوغروسنی، شہرلی یہدہ کویلو یہدہ قورقوسز سویلہ مہلی یز : قدرت فاطرہ نہ غضوب در، نہ رحیمدر . کرۂ ارضہ، برنوع «مون روئہ» قانونی جاریدر . «مون روئہ» آمریقا، آمریقالیرک در دیردی . قدرت فاطرہ دخی ارض ارضیلیر کدر . «ان الارض بر سہابادی الصالحون» دیر .

ارض حقیقی دارالنعمر . آنجا نعتی استحصال ایتہی بیلیمک شرطیلہ . قوراقلقدن مضطرب اولان یرلری تفتیش و تدقیق ایدن داخلہ و کیلمز شگری قایا بکک سوزلرینی و ایزلرینی دقتلہ تعقیب ایدیورم . شگری قایا بک قوراقلقدن یانان خطہ نک همان ہر نقطہ سنک برقچ مترہ آلتندہ صو یاتاقلرینک بولوندیغنی سویلہ یور؛ شگری بک البتہ بونی علمی بر تدقیق نتیجہ سی اولاراق سویلہ یور . شو حالہ قوراقلق بلیہ سنی و نئاحجی غضب الہی نک اشتعالنہ ویا رحمت الہیہ نک تأخر ورودینہ عطی ایتہیہ نہ محل وار ؟ . طوبراغنک اوچ دورت مترہ درینلکندہ اعلا صو یاتاقلری بولونان بر خطہ قوراقلقدن حیواناتی، تخمنی، ثروتی، سختی غائب ایدرسہ قصور کیمدہ اولور ؟ باشقا مملکتلردہ زراعتک و کویلونک ناصل استحصال

قونیہدہ کی قوراقلق ، کوزلرمزی یاشارتیور و کوز یاشی کیچی آجی و طوزلو اولان شو سطرلری یازیورز ، بزم ہر فلا کتمزدہ ذہنیتمزک مشوم برائینی بولماق ممکن دکلدہر . بونی کورمک ایچون بیوک بریسقولوجیا طلی، بر روحیات لابوراتواری شفی اولمایہ لزوم یوقدر . بزم وبالخاصہ احادمزک لسانزدہ یاغمورک آدی رحمت در . رحمت مرحمتک مترادفیدر و بو مرحمت سہادن بکک نہیر و سہادن کلیر . بتون دردلرمزی ، بوسہادن بکک مہیہ ربط وارجاع ایدہ بیلیرز . قوراقلقدن ، دوغرودن دوغرویہ متأثر و مضطرب اولان کویلو قارداشلرمزی دیکلہ مک ایستردم ؛ فقط دیکلہ مش قادار ، اولنرک بو فلا کتی ناصل تفسیر ایتدیکلرینی بیلورم : «کوئو عملمزک جزاسی، غضب الہی !» . آرز چوق او قور یازار، محاکمہ ایدر ذواندہ ہر زمان بولامدیغمز منطق ، امی کویلودہ آرمایہ ناصل حقمز اولور ؟ فنا عمل اولنرچہ ازجہ نماز قیلماقدہ اوروج طوماقدہ اہمال ایتمکدر . بونلری اہمال ایتک شویلہ طورسون ہیچ اعمال ایتہینلرک رفاہ، بولاق ، سعادت ایچندہ یاشادقلرینی کورورلر فقط منطق کوزلری کوردر . غضب الہی نک آتس یاغدیرماسی ایجاب ایدن احوالی وجودہ کتیرمش اولانلرک غضب الہی ایلہ استہزا ایتمش اولدوقلرینی کورورلر ؛ فقط منطق کوزلری اعمادر . حرم شریفہ آتلی باغلانیرکن بیت اللہ، منجنیق طاشلری آلتندہ خاک ایلہ یکسان ایدیلیرکن

نیل نهرنده کنندن چوق فضله در. (مصر) 11,255,000 نفوسه مالک در. (آطنه) مزك نفوسى صوك تحير نفوسه آنجاق 222,735 کوسته ریشدر (حمید ایلی)، (عثمانیه)، (قارص بازارى) اهوارینک تشکیل ایتدیكى اراضى زراعيه 14,120,000 دونمدر بونك آنجاق 1 میلیون دونمى زرع اولونماقده در. فرانسزلر :

A quelque chose malheur est bon دیرلر بزم

ضیا پاشا مرحوم ده

« عالمده فلاکتده مربى بشردر »

دیهرک بوفکری آز چوق افاده ایتمشدر. بوقوراقلق یوزندن کویومزك کوزی آچیللاجاق آرتیه زین قویولری، اروا واسقا، قانال ایشاریله مشغول اولاجاقدرد. متفرق کوچوک ساحه لده آرتیه زین قویولری یاماق وجوارندن نهر کچن اراضی بی قانالار ویا مرفع [Relevateur] موتورلرله صولاماق ایشنه کیریشه جک قادار یرلی سرمایه دارلر مز یوق دکلدرد. بونلر بوتشبنلرله هم شخصی، هم وطنی منفعت تأمین ایتمش اولاجاقدرد. (الیزین) اوواسنک اوزمده بر «کولجک» واردرد، که بتون خرپوت اوواسنی بول بول اروا ایده بیله جک وسعتده در و عملیه سی اک آز مصر فله باشاریلاجاق برایشدر. حالوکه الیزیده کچن سنه وبوسنه قوراقلق اجرای حکم ایتمشدر. بو «کولجک» کولک طائلی صوی اووانک باشی اوجنده بکرکن بر اسمی ده «آلتون اوواسی» اولان و یتیشدردیکی آفیون و یا مونگ نفاستیله معروف بولونان خرپوت اوواسی اکثریا صولانماق مشکلاتندن یانار قاوورولور و ترلاری صولاماق ایچون «قویو وورماق» تعبیر ایتدی بکری ابتدائی ویک مصرفی و صیق صیق خراب اولان تحت الارض برحرا تأسیسی واسطه سنه مراجعت ایدرلر.

ارواواسقا جدوللرینک برملکت اراضی سنه قادار یوکسک بر قیمت ویردیکی معلوم در. بزم (الجزیره) دیدیکمز «مه زوپونامیاه» ده، بو جدولار سایه سنده و قتیله 80 میلیون نفوس معیش اولدیغی و دولت عباسیه نك واردات سنویه سنک بو کونکی قیمته کوره 75 میلیون انکلیز لیراسنه چیقدیغی تونسلی خیرالدین پاشا مرحوم صر بجه یه و تورکجه یه

سلاحار یله سلاحلارنمش اولدیغی کویولر مز او کونملى درلر. باشقا مملکتلرک عقلای و علملی کویولری، هیچ بر زمان یاغور دعاسنه حقیقما یی خاطرلرینه کتیرمزلر اولر یانلرنده آقان بول صولو برنهر وارکن یاخود طوپراغک ایکی اوچ متره درینلکسندده صو باتاغی بولونورکن نه سمان نه ارضدن رحمت بکله مزلر. ارضک کوکسنه معظم بر بورغی صاپلارلر، بوقالین وچلیک بورغو اوکنه کلن طوپراغی، طاشی، قایلی دهر کچر؛ صو یا ناغنه قادار واصل اولور. بورغو چکیلدیکی وقت براق بر صو فیشقیریر و آقايه دوام ایدر : اوزمده کافی تضییق یوقسه صو فیشقیرماز فقط بورغونک یاپدینی دلیکه قونان قالین دمیر بورو واسطه سیله بورادن الی غیرنهایه صو چکیله بیلیر. بوایش کوموره ویا پتروله کوردو. دولور. بونار معلوم آرتیه زین قویولری در. بو عملیه بیوک برعام واختصاص ایسته یین بر عملیه دکلدرد. (مصر) ده بو عملیه یی علی العاده فلاحارک پک اعلا یاپدیقلرینه، (سیل) نهرینک مکرمتندن و سمانک رحمتندن مستغنی قالدیقارینه چوق کره شاهد اولدم. اجدادمزک و بالخاصه سلچوق تورکلرینک قونیه حوالی سسندده یاپدیقلری قانالارک آثار باقیه سی حالا موجود در. اجدادمز، دها آز متوکل و دها چوق متشبت اولمشلردرد. بو کون بخار، الکتریک، میخانیک ساحه لرنده کی عظیم و کنیش انکشافلر وارکن واسع و قابل زرع اراضی یه مالک برملتک فقر و سفالتی او ملته پک فنا برنوط و بر دیره جک بر حاده در. بزم بر (آطنه مز) وار، که باشقا یرلرده و مکرراً سوبله دیکم وجهله بر (مصر) دکل ایکی مصر قیمته در. (مصر) ک بر (نیل) نهری واردرد؛ بزم (مصر) مزك یعنی آطنه نك بش (نیل) نهری واردرد: سیحان، جیحان، (پردان)، پیراموس، (سیوالوس)، (مصرک) ک مساحه سطحیه سی (آطنه) نککسندن بر آز فضله در؛ فقط (مصر) ک غیر مزروع قسمی هیچ رقیمتی اولمایان قوم جولای اولدیغی حالده (آطنه) ک غیر مزروع اقسامی کاملاً اورمان و معدنله دولودر و یا مرعادر. فضله اولاراق سیحان و جیحان نهرلرنده «هوموس» ویا تراب نباتی دینلن احیا کار ماده عضویه

آرقاداشمز حسين كاظم قدرى بك (اجتهاد) صحيفه لرنده
زراعى و بك قيمتلى مقاله لريله مكملأ ايضاح ايتمىددر . (مصر) ده
« قطره » دنيلن بوبار ائر ، (مصر) ه تخمين ايديله .
مه به جك درجه ده منافع تأمين ايتمىددر . بار ائر لك
طوبلادىنى عظيم صو مقدارى حقه بر فكر و يرمك
ايچون قاضى كوينك صوينى تأمين ايدن المالى صوينى
بار ائينك سنوى تقريباً 2 بچق ميليون متره مكعى ياغمور
صوينى طوبلادىنى سويله مك كافى در . خلاصه كلام بزم
ايچون طبيعت بتون اسباب رفاه و ثروتى و يرمشدر آنجاق
على الدوام (شيخ سعدى) نك

ابرو باد و مه و خورشيد فلك در كارند ،

تا تواناى بكف آرى تو بغفلت نخورى .

يعنى بولوت ، روزگار ، آى ، كوشن چالشيورلر لك
سنگ لك اكمك كيرسين ، فقط غفلت كدن آچ قاليورسك
مألنده اولان ستمنه مستحق قالمقده يز .

متفكر لك ، محرر لك ، شاعر لك ، اديبلر لك ،
معلملر لك حاصللى دماغلرينك طرز فعاليتى كنديلرينه
ارشاد وظيفه سى و يرمش اولان لك ياباجنى براروا واسقا
ايشى واردر : بو اروا واسقا عمليه سى خلقك دماغلرند
يايلاجاق در و بونك نتيجه سى ياغموره آرلق « رحمت »
ديمه به جك قدرتلى و منور بر ذهنت اولاجا قدر .

22 تموز 1928 يقه جيق **عبدالله جودت**

(اقوام المسالك فى معرفة احوال الممالك) آديله ترجمه
ايدىلش اولان فرانسوزجه كتابنده يازيور .

(أوروبا) نك و (أمريكا) نك كويلولرى كوى
بانقه لرى (زراعى قوثوبه راتيف) لر ، آفات سماويه
قارشى سيغورطه لر وجوده كيتير مشلردر . كوى بانقه لرندكى
سرمايه كويلونكدر ؛ كويلو پارهيه احتياجى اولديقى وقت
پارهيه كندى بانقه سندن آير فالضى ده كندى كنديسنه
و يرمش اولور . صوكره بو بانقه لر كويلو اروا واسقا
وامثال ايشلرينى درعهده ايدرلر ، كوپرولرينى ياپارلر ،
يوللرينى آچارلر ، استحصالاتنك اخراجنه ياديم ايدرلر ؛
سيل ، فورطونه ، ياغين كيى آفاته قارشى سيغورطه لره
ويريلن پريم لرك جزئى برشى در ؛ فقط بوسايه ده در ، كه بو
مصايدن رينه اوغرايان كويلونك الى بوكرنده قالماز .
بو مؤسسهلرى وجوده كيتيرن دولت نكل كويلونك
كنديسيدر . كويلونك كندى اولادلريدور . اروا مسئله سى
ياغمور جلب ايتك و ياغمورك صولرينى ضبط واستثمار
ايتك مسئله سنه ارجاع اولونه بيلير . معلوم در ، كه آوستراليا ،
تروپيكال برقطه ارضدر ، اوراده صيره ايله برقچ سنه
ياغمورك ياغمادىنى واقع اولور . فقط ياغان سنه لك
ياغمورلرينك صوينك بر دامله سى ضايع ايديلز : بار ائرلر
بونلرى حفظ ايدر ، ياغمورسز سنه لر ايچون صاقلار .
ياغمورى اورمانلر جلب وادامه ايدر . بو مسئله يى فاضل

معرى (ابو العلاء)

رسالة الففران (الهى قومه ديا)

— 6 —

منيه لر منقرض اولان جرهم عاد قيله سندن مكه يه كلن بريئت
مخصوصه يى شرق وچالنى ايله اكلند يرمش ايدى . هيئت منيه لر
ايله ذوق وصفايه دالديغندن كلرنن مقصد اولان بيتى طوافه
واللهه نياز و قضره وقت بوله ماش و بونلر اكلنجه ايله وقت
كچيرير ايكن قيله لرى محو وهلاك اولمشدى .

شيخ (ابن الفارح) : ايكنى جاريه لك اسمنى ايشيد يرايشتمز :

— بونلر مطلقا بورايه كليلدرلر ، دير .

جرادتين نامنده كى مغنيه لر

اوصره ده جماعتدن برى بر سورو مغنيه كلديكنى كورمه رك :

— جرادتينك جنتك اوتكه كى اوچنده بولملرى شايان

خيرتدر ، دير .

[جرادتين ، يعنى ايكنى چكر كه عربلر اساطير دورلرند
بيوك بر شهرت قازانان ايكنى مغنيه اطلاق اولنان اسمدر . بو